

Katedra sociálních věd UPa

Sociální antropologie

Protokol o hodnocení bakalářské práce

Posudek vedoucího

Práci předložil(a) student(ka): Magdaléna Bezděkovská

Název práce: SOUČASNÉ EXEKUČNÍ PRÁVO V ČR A SOCIÁLNÍ DOPADY EXEKUČNÍCH PRAXÍ

Vedoucí práce: PhDr. Michal Tošner, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (*uvedte, do jaké míry byl naplněn*):

Jak titul napovídá, cílem přítomné bakalářské práce bylo prozkoumat parametry současného exekučního a prostřednictvím etnografického výzkumu uchopit sociální dopady exekučních praxí. Dluhy a exekuce nezkoumá pouze v ohledu ekonomickém, ale také v morálním a sociálním a staví je jako antropologické téma. ... Cíl práce byl naplněn spíše částečně.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

Po představení tématu a struktury práce studentka představuje metody, jimiž bylo studium dokumentů (příslušné zákony a právní úpravy) a polostrukturované rozhovory s exekutory. Na straně dlužníků studentka přiznává, že se jí nepodařilo proniknout přímo mezi dlužníky. Tento nedostatek kompenzovala studiem tzv. e-dat, tj. studiem internetových fór a publikovaných výpovědí dlužníků, případně počítačově prostředkovaného interview. Kvalitativní metodologii doplnila dotazníkovým šetřením.

Představení dluhu, jako antropologického problému je po teoretické stránce spíše fragmentární a zakotvení v klíčovém odborném textu (Graeberův *Dluh*) je v této části pouze naznačeno a citace zdroje provázejí spíše konkrétní problémy v dalších částech práce. Následně se studentka zabývá vývojem exekučního práva v evropském kontextu a v ČR, které překvapivě a originálně zahajuje antropologickým pojetím práva Leopolda a historii dluhu přidává další zdroje. Konstatuje, že současné exekuční právo začalo nabývat současní podobu v roce 2000. Následně se věnuje poslední novele z roku 2012. Uplatňování práva v praxi ilustruje několika příklady a připojuje vyjádření exekutorů a právního specialisty. Při četbě získáme dojem, že astavení práva pak vynívá ve prospěch věřitele. Pojednání o zákonech však není studentkou vyhodnoceno ve smyslu produkce nerovného postavení věřitele, exekutora a dlužníka z hlediska jejich práv. Od strany 20 se však s připravovanou novelou dostává k morálním dilematům, které dokládá příklady exekutorské praxe, které zaznamenala. Exekuční právo a exekuce svěřené soukromé sféře jsou kriticky hodnoceny v rozptýlených vyjádřeních a chybí vlastní závěry. Studentka se kriticky vyjadřuje k detailům, ale nepřechází k antropologickému hodnocení problému. Místy přejímá *ideologickou legitimizaci* vymáhání dluhů, která hlásá „nezodpovědnost dlužníků“, aniž by vykazala zadluženost nikoli jako nezodpovědnost ale jako tlak strukturálních podmínek. To poněkud kompenzuje v kapitole „Byznys s chudobou“, kde kromě strukturálních důvodů uvádí i nepřiměřené penalizace, resp. zisky vznikající z prostého vymáhání dluhu, což u dlužníků způsobuje ekonomický materiální a sociální úpadek. Poukazuje na to, že míra zisku běžná v ČR je v evropském kontextu bezprecedentně nejvyšší. Také nezávislost exekutorů na soudním systému je anomálií.

Kapitola 7 představuje dotazníkové šetření, které se studentka rozhodla samostatně zařadit jako výzkumný nástroj. Ovšem v něm se zaměřuje na „orientaci v exekučním právu“ a zkušenost s ním, aniž by významněji cílila na hlavní téma vlastní práce, tj. na sociální dopady exekucí. Na ty je zaměřena další kapitola obsahující výpovědi exekucovaných. Ty však nejsou vytěženy ve smyslu kritiky nepřiměřeného vymáhání dluhu jako takové a naděje „na zmírnění“ studentka do chystané novely, což není příliš přesvědčivé. Kapitola 9 je o poznání kritičtější, opírá se však spíše o odborné zdroje a nenavazuje vlastní výzkum.

V závěru sice prohlašuje, že dluhy mohou sloužit jako nástroje novodobého otroctví, ale ve vlastním výzkumu se poněkud „utopila“ v právním diskursu, aniž by tento mocenský aspekt doložila. Výzkum tedy nebyl v tomto zcela zdařilý. Naopak její závěreční hodnocení problému dluhů jako

problému nerovnosti a chudoby hodnotím velmi pozitivně. Je vidět, že studentka během své práce dospěla k diferencovanějšímu a více antropologickému pojetí zkoumaného problému.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Z formálního hlediska je práce zpracována řádně. Citační norma je konzistentně dodržována. Práce je logicky členěna a grafická úprava dobrá. Malým pochybení je číslování stránek od titulu práce.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Studentka se odpovědným způsobem věnovala tvorbě předkládané bakalářské práce a pravidelně konzultovala. Ačkoli výzkum nemůžeme prohlásit za zcela zdařilý, je vidět, že mu věnovala velké úsilí. K antropologickému uchopení problému se však propracovávala postupně. Závěr práce svědčí o tom, že autorka k odpovídajícímu náhledu nakonec dospěla. Proto předkládanou práci doporučuji k obhajobě.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

Nemám dalších otázek.

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Předloženou bakalářskou práci navrhuji Magdalény Bezděkovské hodnotit známkou velmi dobře.

Datum: 22. 5. 2015

Podpis:

